

Fil.2,19-3,1

Lucas 10,1-11

Zondag Cantate 1 mei 1988 Vries

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De inauguratie van koningin Beatrix in 1980 was in veel opzichten een uniek gebeuren. Zoiets gebeurt maar zo zelden, dat het je goed bijblijft. Eén ding is wel in het bijzonder in mijn geheugen blijven hangen. Na de kroning sprak koningin Beatrix een rede uit ter aanvaarding van haar ambt. En in die rede noemde zij ook de volgende zinsnede, die zij als haar lijfspreuk aanvaardde: "Mijn schild ende betrouwen zijt Gij o God m'n Heer."

Tijdens het televisieptret van onze vorstin werd nog weer eens heel duidelijk, dat je voor een dergelijke functie niet kunt kiezen. Daar ben je in geboren en daar kun je maar moeilijk nee tegen zeggen. Beatrix zei het heel nadrukkelijk: Een dergelijke functie legt een enorme druk op je leven, maar ik zal de dienst aan het nederlandse volk zo goed mogelijk trachten te vervullen. "Dat zij acht jaar geleden deze dienst durfde aangaan in vast vertrouwen op God, dat dwingt telkens weer respect af.

In deze tijd zo rond 4 en 5 mei gaan onze gedachten terug naar gruwelijke tijden. Tijden van een heel ander soort dienst. Dienstplicht namelijk. In alle delen van de wereld werden destijds jonge mannen en vrouwen opgeroepen om hun land te verdedigen en de plicht jegens volk en vaderland op zich te nemen. En onder de razernij van Hitler en consorten hebben miljoenen mensen hun dienstplicht met de dood moeten bekopen. Nog afgezien van de miljoenen die in kampen en gevangenissen op beestachtige wijze vermoord zijn. "Den vaderland getrouwe blijf ik tot in de dood.."

De overstap naar 1 mei is wel heel erg groot. 1 mei dag van de arbeid en nu ook zondag van de arbeid. Vanaf vele kansels wordt vandaag gewezen op de enorme werkloosheidsproblematiek op armoede in nederland, op slechte arbeidsomstandigheden, op de ongelijke verdeling van de welvaart in ons rijke land, kortom een dag lang de bezem door onze arbeidsethiek, en morgen gaat iedereen weer geneeg gewoon aan het werk, of niet.

Een vorstin heeft geen keus.

Een soldaat heeft ook geen keus: "Befehl ist befehl!"

Een werkloze heeft ook geen keus.

De joden hadden geen keus, voor hen was geen plaats in het Derde rijk.

Wij hebben de vrijheid om te kiezen. Laat het tot ons doordringen hoe uitzonderlijk dat eigenlijk is. Wij hebben de vrijheid om te kiezen. En wanzelfsprekend kiezen wij in het licht van het evangelie voor de godsdienst of anders gezegd de dienst in naam van God. Of is dat niet zo wanzelfsprekend? Beperkt onze godsdienst zich tot dit kerkgebouw of laten we haar uitstralen naar buiten? Is godsdienst een vrijetijdsbesteding voor ons of is God altijd in ons leven? Kieszen wij zo nu en dan even voor God of staat ons leven altijd in het teken van de Heer?

Al deze vragen culminereren in de ene vraag:
Waar ligt onze dienstbaarheid?

We hebben twee gedeelten gelezen uit het Nieuwe Testament, die beide spreken over het gezonden zijn van mensen. Bij de uitzending van de zeventig geeft Jezus ook aan hen een soort lijfspreuk mee. Zij die geroepen zijn om het evangelie de wereld in te brengen zijn, zo zegt Jezus als "lammeren onder de wolven". De eigenzinnigheid en weerbarstigheid van ons samenleven onze eigenwijsheid, dat zijn die wolven. Ze vreten aan de kwaliteit van ons leven, ze knagen voortdurend aan relaties tussen mensen en maken het leven eigenlijk onmogelijk. Een waardenloos mensenleven hou je over, wanneer eigenwaan en hoogmoed de overhand krijgen.

Daarnaast horen we van lammeren. De eerstvolgende gedachte is: Lam Gods, dat wegdraagt de zonden der wereld. Tegenover de wolven in ons leven manifesteert zich een lammetje, dat is de liefde, de eenvoud, de bescheidenheid. Al die kenmerken die bijdragen tot een rijker leven, tot een menswaardig en evenwichtig bestaan.

"Gaaf heen, Ik zend u als lammeren temidden van wolven."
Die allesbeheersende tweestrijd tussen levenvernietigende en levenscheppende krachten, drijft ons weer naar die ene vraag:

Waar ligt onze dienstbaarheid?

En voor een antwoord op die vraag gaan wij eerst maar eens te rade bij Paulus. Hij beveelt in zijn brief aan de Fillippenzen zijn vriend en metgezel Timoteus aan met de woorden:

"Hij heeft mij, gelijk een kind aan zijn vader, geholpen in de dienst van het evangelie."

En daar ligt het eerste deel van het antwoord.

De vraag naar onze dienstbaarheid heeft te maken met de wijze waarop mensen elkaar helpen en bijstaan, in dienst van het evangelie. Dat wil zeggen: Wat wij doen in ons leven, wat wij voor elkaar doen, wat wij elkaar aandoen moet ten allen tijde de vergelijking met het evangelie kunnen doorstaan. Wij de lammeren moeten ons denken en doen altijd zien in het licht van het Lam Gods. Dat geeft ons ook de kans om de wolven om ons heen, en in ons hart te ontmaskeren waar dat nodig is, zodat hoogmoed en eigenwaan en onverschilligheid geen kans krijgen om hun verwoestende activiteiten door te zetten. Maar alleen in het licht van het evangelie kun je deze wolven zien en herkennen.

Waar ligt onze dienstbaarheid?

Onze dienstbaarheid ligt in het navolgen van het voorbeeld van Jezus Christus. En dat is zo'n keuze. Wij hebben de vrijheid om die keuze te maken, het staat ons vrij om God te verwerpen, om God te vervloeken, of om met God de strijd te wagen.

Al meer dan een eeuw kennen wij een van de meest praktische en evangelische voorbeelden van navolging. Overal op die plaatsen waar pijn en ellende van mensen aan het licht komt daar zien we heel vaak de bemoedigende inzet van Heilssoldaten. Dat is ook dienstplicht, dat is ook dienstbaarheid! Het Leger des Heils verplicht zich met hart en ziel aan de dienst aan God, en werpt zich met man en vrouw op de tekortkomingen van onze samenleving.

Zij hebben de keuze gemaakt en gezegd: Het is het mij waard om het met God niet op een akkoordje te gooien. Het is het mij waard om niet af te wachten tot het hiernamaals. Nee, het is mij wat waard om met mijn eigen handen te bouwen aan een betere wereld. Het is de hoop op de eeuwigheid die mij overeind houdt, maar daarop mag ik alleen maar hopen als ik er als mens in slaag om anderen weer wat hoop en uitzicht te geven.

Dat is ware dienstbaarheid!

Om een beetje Heilssoldaat te zijn, wij allemaal, o een beetje navolger van Christus te zijn, om een beetje durf te hebben om je tussen de wolven te begeven, om de vrijheid te nemen om te kiezen, dat alles is ware dienstbaarheid.

Wij moge rustig eens wat stoutmoediger worden en die prachtige lijfspreuk van koningin Beatrix voor onze eigen rekening nemen:

"Mijn schil ende betrouwen zijt Gij o God mijn Heer!"

Wij moeten in gedachtenis aan hen die ons in oorlog en vrede ontvallen zijn ook de consequenties van die lijfspreuk durven aangaan. Want er hoeft maar één wolf op te staan en te schreeuwen "Bevel is bevel!" en de gevolgen zijn gruwelijk.

Dienstplicht in het volk van God dat is en blijft bittere noodzaak. Want als je die plicht verzaakt, als je bij God dienstweigert, dan is leven onmogelijk.

Het hoeft maar een heel kleine daad te zijn, een troostend gebaar of een blik van begrip, het kunnen ook wereldomvattende daden zijn want in Gods dienst ben je overal inzetbaar. Maar zowel grote als kleine dingen dragen bij tot het heil van onze samenleving. En temidden van de dienst aan God is het gepast om zo nu en dan even stilte in acht te nemen, zoals straks op 4 mei. Om niet te vergeten, om nooit te vergeten....

En na die stilte is er maar één woord dat gesproken mag worden slechts één woord dat de afstand naar God kan overbruggen, slechts één woord dat het ons mogelijk maakt joden recht in de ogen te zien: Shalom!

(AMEN)